

EKONOMIUTSKOTTETS BETÄNKANDE 6/2011 rd

Jubileumsfonden för Finlands självständighet Sitras verksamhetsberättelse för år 2010

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 14 september 2011 Jubileumsfonden för Finlands självständighet Sitras verksamhetsberättelse för år 2010 (B 11/2011 rd) till ekonomiutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- ordförande för Sitras förvaltningsråd 2010 Timo Kalli
- ordförande för Sitras förvaltningsråd 2011 Ben Zyskowitz
- överombudsman Mikko Kosonen, finans- och ekonomidirektör Magnus Sjöblom, programdirektör Jukka Noponen, kommunikationsdirektör Teppo Turkki och ombudsman Tapio Anttila, Jubileumsfonden för Finlands självständighet Sitra.

SITRAS VERKSAMHET

Sitra fortsatte under året sin programbaserade verksamhet som stiftelsen gick in för 2005. Energiprogrammet (2008—2012), Kommunprogrammet (2009—2013) och Tillväxtprogrammet för maskinindustrin (2008—2011) fortsatte planenligt och kompletterades med programmet Landmärken (2010—2014) och Programmet för offentlig ledning och förvaltning (2010—2013). Förutom de långvariga programmen startade Sitra upp två kortare utvecklingsprogram. Källor för Finlands livskraft kartlade vilka utmaningar och möjligheter som möter Finland i framtiden och Helsinki Design Lab hur strategisk design kan användas som verktyg för problemlösning i samhället. Programverksamheten stöds av Sitras insatser för affärsutveckling plus placeringsverksamhet. Under året tog man bl.a. fram en ny

affärsmodell baserad på sociala företag. I anknytning till placeringsverksamheten avyttrade Sitra tio företag helt och gjorde initialinvesteringar i fem företag inom programmens strategiska fokusområden. Dessutom fattade Sitra beslut om tre nya fondplaceringar.

Mot slutet av 2010 började Sitra bereda en ny strategi utifrån en omfattande evaluering. Avsikten är att den nya strategin ska tas i bruk vid ingången av 2012.

Fondens grundkapital hade i slutet av 2010 ett marknadsvärde av 697 miljoner euro. Placeringstillgångarna avkastade +9,3 %. Av Sitras grundkapital var 49 % investerat i aktier, 45 % i ränteinstrument och 6 % i övriga objekt. Ungefär 85 % av intäkterna kom från aktieinvesteringar.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Sitra utgick 2010 från tre strategiska prioriteringar i sin verksamhet. Ambitionen har varit att revidera uppfattningen om ett gott liv, försöka finna samhällsreformerande handlingsmodeller som sätter människan i fokus och stimulera affärsverksamhet som siktar på hållbar välfärd.

Det programorienterade arbetet har som vanligt utgjort stommen i Sitras verksamhet. Utskottet menar att fonden i programpaketet inkluderar sektorer som är viktiga för Finlands utveckling och där det behövs nya visioner och koncept samt idéer till en förändringsprocess. De korta utvecklingsprogrammen har för sin del ökat Sitras kapacitet att reagera på nya förändringstrender snabbare än genom fleråriga program. Fonden har än en gång bevisat sin kompetens som oavhängig idégivare och nätverksbildare.

Beslut fattades att den programbaserade verksamhet som inletts 2005 skulle börja evalueras i slutet av 2010. Arbetet blev klart i år¹. Resultaten tangerar i många fall samma teman som ekonomiutskottet lyft fram i sina tidigare betänkanden om Sitras verksamhetsberättelse. Evalueringen gav vid handen att det finns ett tydligt behov av en oberoende aktör lik Sitra som ifrågasätter rådande uppfattningar. Sitras främsta roll är att leta efter alternativ, komma med idéer och kunna förutse behoven.

Programverksamheten bedöms i regel ge goda resultat. Men då det gäller programbaserad verksamhet ställer sig bedömarna skeptiska till om en sådant arbetssätt längre är särskilt innovativt och dynamiskt. Som alternativ erbjuds bl.a. ut-

bildnings- och dialogprocesser. Evalueringen pekar på vissa punkter där verksamheten kunde utvecklas. Bland annat behöver hanteringen av de allt större nätverken förbättras och internationell expertis utnyttjas i större utsträckning. Det ses också som viktigt att syftet med och reglerna för Sitras kapitalplaceringar tydliggörs.

Översynen av verksamheten har redan kört igång. Sitra beslutade 2010 övergå från många separata projekt till färre, men mer omfattande verksamhetsblock. Temaområdena, som väljs utifrån principen att Finland ska vara en föregångare inom hållbar välfärd, bearbetas med olika metoder som möjliggör smidigare och i förekommande fall snabbare rutiner. Tanken är att den här verksamhetsmodellen ska införas stegvis från och med 2012.

Utskottet konstaterar att evalueringsresultaten allmänt taget ger en god bild av Sitras verksamhet. Men verksamhetens fokus måste självfallet förtydligas på vissa punkter och rutinerna finslipas för att den strategiska smidigheten ska öka. Dessutom är det angeläget att utländsk kompetens utnyttjas i större utsträckning. När det gäller handlingsramarna i stort är det viktigt att Sitra, som finansierar sin verksamhet med avkastningen från investeringar, anpassar sin verksamhet efter de dystrare ekonomiska utsikterna. Enligt erhållen information förefaller det som om Sitra effektivt gått in för att utveckla sin verksamhet på de punkter som evalueringen lyft upp.

Utskottets förslag till riksdagens ställningstagande

Riksdagen

har ingenting att anmärka med anledning av berättelsen.

¹ Yhteiskunnallisen muutoksen tekijyydestä ja näkijyydestä: Sitran arviointi 2002—2011; Ramboll Management Consulting Oy (30.8.2011)

Helsingfors den 30 november 2011

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Mauri Pekkarinen /cent
medl. Lars Erik Gästgivers /sv
Teuvo Hakkarainen /saf
James Hirvisaari /saf
Harri Jaskari /saml
Johanna Karimäki /gröna
Pia Kauma /saml

Miapetra Kumpula-Natri /sd
Jukka Kärnä /sd
Päivi Lipponen /sd
Jari Myllykoski /vänst
Arto Pirttilahti /cent
Kaj Turunen /saf.

Sekreterare var

utskottsråd Tuula Kulovesi.